

Gemeente Brummen Uitkomsten controle en overige informatie 2013

Rapportage aan de gemeenteraad

CONCEPT

Building a better
working world

Gemeenteraad van de gemeente Brummen
Postbus 5
6970 AA BRUMMEN

Arnhem, 9 mei 2014

Uitkomsten controle en overige informatie 2013

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de gemeente Brummen. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ uitkomsten jaarrekeningcontrole;
- ▶ kwaliteit beheersorganisatie;
- ▶ onafhankelijkheid en controleproces.

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk *Kernpunten*.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2013. Bij de uitvoering van onze controle ondervonden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van de gemeente Brummen.

De mogelijkheid om een open dialoog met u als lid van de gemeenteraad te

voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 24 april 2014 besproken met de portefeuillehouder financiën, de gemeentesecretaris en de controller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Brummen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Inhoudsopgave

Kernpunten	4	Onafhankelijkheid en controleproces	23
Kernpunten uit onze rapportage	5	Onafhankelijkheid	24
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	8	Ons controleproces	26
Conclusie van de controle	9	Bijlagen	
Onze analyse van het resultaat 2013	10	1. SiSa-bijlage	
Grondslagen van financiële verslaggeving	12	Totaal aantal pagina's in dit rapport: 30	
Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle	14		
Kwaliteit beheersorganisatie	19		
Interne beheersmaatregelen	20		
Rechtmatigheidsbeheer	22		

Kernpunten

Kernpunten

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Er resteren geen controleverschillen boven de rapporterings- en controletolerantie. Derhalve hebben wij een goedkeurende controleverklaring kunnen verstrekken bij de jaarrekening 2013. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2013 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de gemeente Brummen.
	De jaarrekening is rechtmatig	Wij hebben bij de jaarrekening van de gemeente Brummen een goedkeurende verklaring afgegeven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2013 in overeenstemming zijn met de door de relevante wet- en regelgeving.
	Geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage	Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2013. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.
	Jaarverslag niet strijdig met de jaarrekening	De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2013 van uw gemeente geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.
	Onze rapportering van fouten en onzekerheden	In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles. In de tabel hebben wij alle gedurende onze controle de ongecorrigeerde controleverschillen opgenomen, welke een significante invloed hadden op het beeld van de jaarrekening.

Kernpunten

Welke materiele fouten en onzekerheden zijn gecorrigeerd

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente Brummen heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die bij de jaarafsluiting door uw eigen organisatie (doch na het opmaken van de eerste versie van de jaarrekening) en door ons tijdens onze controle zijn geconstateerd en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Gecorrigeerde materiele verschillen inzake getrouwheid en rechtmatigheid (x € 1.000)

Post/omschrijving van de toelichting	Fouten	Effect van deze constatering op de interne beheersing
Afschrijvingslasten materiele vaste activa te hoog	477.000	Het resultaat is toegenomen met een bedrag van € 477.000. Deze fout is het gevolg van een bij het jaarafsluitingsproces 2012 ingebrachte journalpost die abusievelijk gedurende 2013 in de administratie is blijven staan. Dit is door u intern geconstateerd.
Ten onrechte geactiveerde juridische en consultancy kosten	(119.000)	Het resultaat is afgenomen met een bedrag van € 119.000. Wij hebben vastgesteld dat deze fout niet het gevolg is van tekortkomingen in de processen, maar is ontstaan in het jaarafsluitingstraject.
Nog te ontvangen toeristenbelasting te laag	101.000	Het resultaat is toegenomen met een bedrag van € 101.000. Deze fout is ontstaan in het jaarafsluitingstraject.
Te hoge dotatie (en vrijval aan de algemene reserve) aan de bestemmingsreserve WMO	376.000	Het resultaat na bestemming is toegenomen met € 376.000. De reserve WMO is door de raad gemaximeerd tot € 750.000 en wordt gevormd vanuit voordelige exploitatieresultaten op het product WMO. Wij hebben voorgesteld de reserve te vormen tot € 750.000 vanuit het voordelige resultaat en het restant in de resultaatbestemming van de jaarrekening te laten vallen. In het eerste concept was het restant reeds aan de algemene reserve gedoteerd.
Vrijval voorziening participatiebeleid	142.000	Het resultaat is toegenomen met € 142.000 als gevolg van een vrijval van de voorziening.
Diversen	(103.000)	
Totaal	874.000	

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunten

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Bestuurlijke aandachtspunten	Grondexploitaties	<p>Wij hebben kennis genomen van de structuurvisie van de gemeente en vastgesteld in hoeverre deze aansluit op de huidige bestemmingsplannen en uitgangspunten in de GREX berekeningen. Er zijn in 2013 nieuwe regionale afspraken woningbouw door Gedeputeerde Staten vastgesteld (KWP3). Uit deze afspraken blijkt dat er in Brummen voor deze periode 510 woningen kunnen worden toegevoegd. Op 30 mei 2013 heeft de raad het woningbouwprogramma met deze aantallen voor deze periode bijgesteld.</p> <p>In december 2013 is een raadsvoorstel behandeld en vastgesteld waarin voorgesteld wordt de structuurvisie te wijzigen. Door de raad is hiermee het voornemen uitgesproken de ontwikkeling in Lombok en Elzenbos geheel te stoppen en een bestemmingsplan wijziging mogelijk te maken (bestemming woningbouw intrekken) aangezien de structuurvisie, de programmering en de regionale afspraken niet meer op elkaar aansluiten. Met deze gemaakte keuzes wordt gehandeld in de lijn met provinciale en regionale afspraken. Er kleven echter wel mogelijke financiële risico's aan dit traject (zie verder in deze rapportage).</p>
	Nieuwe taken	<p>De komende jaren komen er een groot aantal nieuwe taken op uw gemeente af. Enerzijds moet aan deze taken organisatorisch vorm gegeven worden, anderzijds moet hier een initiële begroting voor worden opgesteld. Iets wat zeker in de eerste jaren haar vorm moet krijgen en waarmee risico's samenhangen. Tot aan in ieder geval de meicirculaire is over de financiële consequenties onzekerheid.</p> <p>Wij constateren dat de gemeente Brummen deze majeure ontwikkelingen goed heeft opgepakt.</p>

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Conclusie van de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

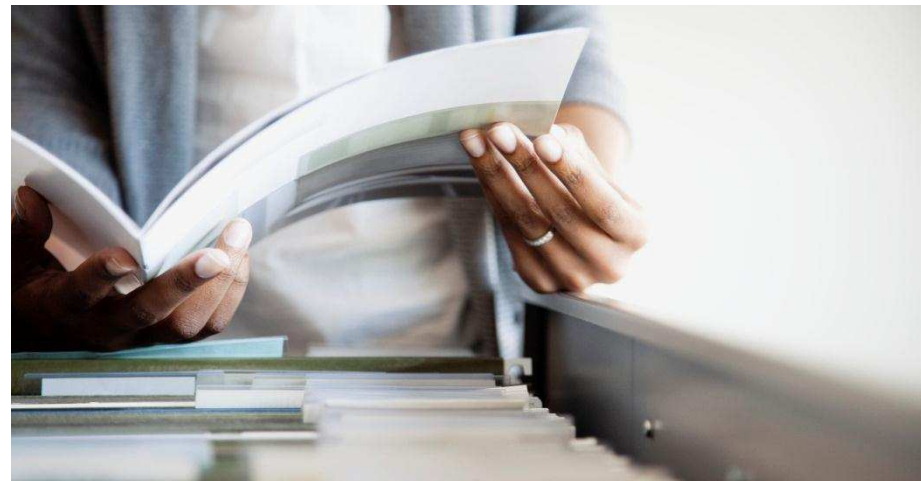
Controleverklaring

Wij hebben een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Brummen over het boekjaar geëindigd op 31 december 2013 verstrekt. In deze verklaring bevestigen wij dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013 in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten*.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2013 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachtingen accountantscontrole 2013. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2013 van uw gemeente geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV.

Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat de raad de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Onze analyse van het resultaat 2013

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Voordelig resultaat nader besproken

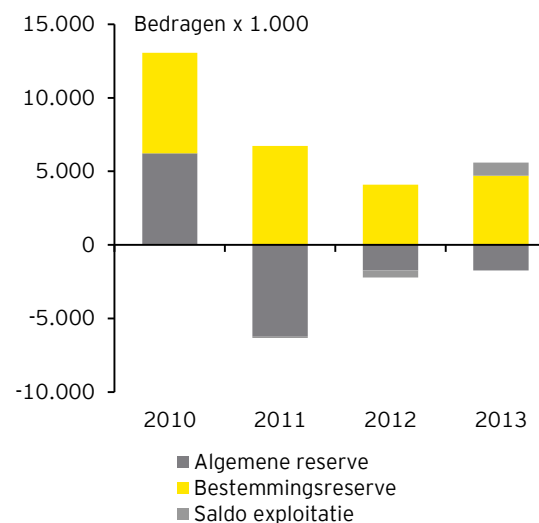
Het saldo van baten en lasten (na bestemming) over het jaar 2013 bedraagt € 878.000 voordelig ten opzichte van een begroot saldo van € 35.000 nadelig.

Het resultaat over 2013 ten opzichte van de gewijzigde begroting kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000	Gewijzigde begroting	Rekening 2013	Afwijking
	€	€	€
Totale lasten	(39.453)	(43.514)	(4.061)
Totale baten	39.306	45.026	5.720
Resultaat vóór bestemming	(147)	1.512	1.659
Mutaties in reserve	112	(634)	(746)
Resultaat na bestemming	(35)	878	913

Per saldo is gedurende 2013 € 0,6 miljoen gedoteerd aan de reserves en is € 878.000 het nog te bestemmen resultaat.

Het eigen vermogen, inclusief het resultaat na bestemming, bedraagt per jaareinde 2013 volgens de jaarrekening € 3,9 miljoen en heeft zich vanaf 2010 als volgt ontwikkeld:

De totale reserves ter hoogte van € 3,9 miljoen bestaan uit een negatieve algemene reserve van € 1,7 miljoen negatief en € 4,7 miljoen bestemmingsreserves. Het saldo van de algemene reserve is ten opzichte van 2012 gestegen door met name de dotatie van het positieve resultaat over 2012.

Onze analyse van het resultaat 2013

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Analyse van de financiële positie

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 6,0% (2012: 3,7%) en is als laag te kwalificeren.

Financiering

Voor de financiering van de vaste activa zijn langlopende leningen aangetrokken met een boekwaarde per 31 december 2013 van € 45 miljoen. Voor een nadere beschouwing ten aanzien van uw financieringspositie verwijzen wij u naar de paragraaf financiering van de jaarrekening 2013.

Risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2013 is gevoerd. Ten aanzien van deze paragraaf constateren wij het volgende:

De weerstandscapaciteit is per 31 december nog negatief en bedraagt negatief € 0,8 miljoen. De weerstandscapaciteit is ten opzichte van 2012 toegenomen met € 0,9 miljoen. Naast de algemene reserve heeft de gemeente Brummen ook specifieke risicobuffers opgebouwd in de vorm van specifieke bestemmingsreserves.

Binnen de paragraaf weerstandsvermogen worden de totale risico's die de gemeente loopt gekwantificeerd bepaald op € 3,1 miljoen waarvan de risico's uit de planexploitaties niet gekwantificeerd zijn weergegeven. De belangrijkste gekwantificeerde risico's worden gevormd door decentralisaties, gevolgen met betrekking tot mogelijke ontslagen en pensioenen. Hiernaast zijn er een aantal risico's gelieerd aan de grondexploitaties die worden onderkend door de organisatie, maar niet zijn gekwantificeerd. Zie hiertoe de paragraaf grondexploitaties.

Geconcludeerd moet worden dat op dit moment de aanwezige reserves niet voldoende zijn om de risico's op te vangen. In combinatie met de risico's (welke overigens zijn gekwantificeerd en opgenomen in het weerstandsvermogen conform de huidige situatie) en de potentiële risico's met betrekking tot de lopende grondexploitaties zoals hierboven genoemd worden intern de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen nauw bewaakt. Wij adviseren u blijvend de genomen maatregelen te monitoren waarmee het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau gebracht moet worden.

Grondslagen van financiële verslaggeving

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. Wel hebben wij een beschouwing ten aanzien van de belangrijkste schattingen opgenomen.

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2012	Beoordeling 2013	Toelichting
Waardering grond en gebouwen inclusief afschrijvingen	Evenwichtig	Evenwichtig	De gemeente heeft, mede op ons aangeven, ultimo 2012 en 2013 opnieuw een adequate inventarisatie van haar activa uitgevoerd en waar noodzakelijk afwaarderingen doorgevoerd.
Waardering van uw deelnemingen en langlopende schulden	Evenwichtig	Evenwichtig	De gemeente Brummen loopt over haar gemeentelijke deelnemingen weinig risico's. Relatief weinig schattingselementen, waardering tegen aanschafwaarde.
Waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG)	Voorzichtig	Voorzichtig	De crisis in de woning- en vastgoedmarkt blijft aanhouden, inherent hieraan is dat het risicoprofiel van de gemeentelijke grondbedrijven toeneemt. Wij constateren dat de schattingen binnen de grondexploitaties van de gemeente Brummen op een prudente wijze tot stand komen en dat daarbij voorzichtige uitgangspunten worden gehanteerd. Dit neemt niet weg dat er risico's zijn gelieerd aan de grondexploitaties.

Grondslagen van financiële verslaggeving

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Belangrijke schattingen	Beoordeling 2012	Beoordeling 2013	Toelichting
Waardering van de debiteuren	Evenwichtig	Evenwichtig	Wij hebben de waardering van de debiteuren beoordeeld. De gemeente Brummen treft adequate voorzieningen voor eventuele oninbaarheid. Er spelen geen specifieke materiële zaken. De voorziening bijstandsdebiteuren wordt verderop in het verslag nader behandeld.
Beoordeling toereikendheid van uw voorzieningen	Evenwichtig	Evenwichtig	Wij hebben de toereikendheid van de voorzieningen beoordeeld. De gemeente Brummen treft adequate voorzieningen voor risico's en verplichtingen die op een betrouwbare wijze zijn in te schatten.
Beoordeling van de risico's ten aanzien van de niet uit de balans blijvende verplichtingen	Evenwichtig	Evenwichtig	Het grootste gedeelte van de gemeentelijke garanties heeft betrekking op garanties afgegeven ten behoeve van de woningbouwcorporaties. Gezien de toenemende druk vanuit regelgeving staat de financiële positie van woningbouwverenigingen onder druk. De gemeente Brummen heeft een nadere analyse gemaakt van de mogelijke risico's en concludeert dat voor de Brummense situatie deze risico's beperkt zijn.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties was een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Wij achten de waardering aanvaardbaar en vinden de veronderstellingen redelijk.

Wij brengen nadrukkelijk bij u onder de aandacht dat wij de grondexploitaties hebben beoordeeld op basis van de huidige bekende situatie en economische ontwikkelingen. De vastgoedmarkt is momenteel een markt met veel onzekerheden. De uitkomsten van onze beoordeling moeten ook in dat licht worden gezien.

Ontwikkelingen in besluitvorming

Het college heeft halverwege 2013 besloten geen nieuwe woningbouw meer te plegen in de projecten Elzenbos en Lombok. De raad heeft haar gevoelens hierover in december kenbaar gemaakt. Het besluit heeft een beperkte financiële impact aangezien beide projecten reeds in 2011 zijn afgewaardeerd (door middel van een getroffen voorziening) naar landbouwwaarde. Een additionele voorziening is dan ook niet van toepassing. Het staken van de activiteiten heeft evenwel effect op de overeenkomsten die gesloten zijn met de verschillende contractpartijen.

Als gevolg van het ontbinden van de contracten is de claimgevoeligheid ten opzichte van 2012 verder toegenomen. Gezien de onzekerheden en claimgevoeligheid met mogelijke materiele financiële consequenties hebben wij in de managementletter geadviseerd een toelichting op te nemen in de jaarrekening (naast opname in de risicoparagraaf) om daarmee de gebruiker te informeren over de onzekerheden.

De post voorraad van de gemeente Brummen is als volgt te specificeren:

Bedragen x € 1.000	31 december 2012	31 december 2013
	€	€
Overige grond- en hulpstoffen	6	9
Niet in exploitatie genomen gronden	10.284	11.126
Onderhanden werk	16.377	17.131
Voorziening dekking verliessaldi	(15.358)	(16.047)
Totaal	13.313	12.216

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Zoals uit het voorgaand overzicht blijkt dat de grondexploitaties nader onder te verdelen zijn naar overige grond- en hulpstoffen, nog niet in exploitatie genomen bouwgronden en het zogenaamde onderhanden werk. Deze onderverdeling is afhankelijk van de formele status van de grondexploitatie:

- ▶ De gronden waar de raad geen stellig voornemen heeft deze te ontwikkelen geclassificeerd dienen te worden als overige grond en hulpstoffen.
- ▶ Er is sprake van onderhanden werk op het moment dat er een vastgesteld exploitatieplan aanwezig is, waarbij de bestemming van de gronden definitief is vastgelegd.
- ▶ Als er nog geen vastgesteld exploitatieplan is, maar de raad heeft wel het stellige voornemen de gronden op afzienbare termijn te ontwikkelen, dan dienen de betreffende gronden te worden gepresenteerd als bouwgronden die nog niet in exploitatie zijn genomen. Hierbij is er dus nog geen zekerheid over de wijze waarop de bouwgrond in eigendom van de gemeente geëxploiteerd gaat worden.

In exploitatie genomen projecten

De boekwaarde van de in exploitatie genomen projecten zijn op hoofdlijnen als volgt te specificeren.

Bedragen x € 1.000	31 december 2012	31 december 2013
	€	€
Elzenbos	14.220	14.922
Lombok gemeente	-563	-522
Lombok PPS	2.491	2.492
Industrieterrein Hazenberg	229	239
Totaal	16.337	17.131

De boekwaarde van het saldo onderhanden werk en bouwgronden in exploitatie ter hoogte van € 17,1 miljoen (2012: € 16,3 miljoen) is in 2013 gestegen ten opzichte van 2012 en is met name het gevolg van de toegerekende rente. Deze bovenstaande boekwaarden zijn exclusief de voorziening ad € 15,2 miljoen (2012: € 14,6 miljoen) voor grondexploitaties, waarvan verwacht wordt dat deze verlieslatend zijn.

Op grond van onze gesprekken en de door ons gecontroleerde documentatie zijn de uitkomsten van de herziene grondexploitaties - met alle onzekerheden daarin - voldoende onderbouwd. Wij kunnen ons derhalve verenigen met de huidige waardering van de grondexploitaties in de jaarrekening.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Niet in exploitatie genomen gronden

De boekwaarde van de niet in exploitatie genomen gronden zijn als volgt te specificeren.

Bedragen x € 1.000	31 december 2012	31 december 2013
	€	€
Brummen Zuid	968	1.026
Hungeling	0	0
Oordweg	0	0
Wilhelminapark	49	51
Knoevenoordstraat	72	75
Weverweg Zuid	37	39
Eertbeek	9.158	9.935
Totaal niet in exploitatie genomen bouwgronden	10.284	11.126

De boekwaarde van het saldo niet in exploitatie genomen gronden bedraagt € 11,1 miljoen en is in 2013 gestegen ten opzichte van 2012. Dit is met name het gevolg van het aankopen en ontwikkelingen in 2013 van de gronden Eertbeek. Deze bovenstaande boekwaarde is exclusief de voorziening ad € 0,8 miljoen voor grondexploitaties, waarvan verwacht wordt dat deze in de toekomst verlieslatend zijn. Wij kunnen ons derhalve verenigen met de huidige waardering van de grondexploitaties in de jaarrekening.

Met ingang van het boekjaar 2012 heeft de commissie BBV gesteld dat die gronden waar de raad geen stellig voornemen heeft deze te ontwikkelen geclassificeerd dienen te worden als overige grond en hulpstoffen. Wij hebben vastgesteld dat uw gemeente op een juiste wijze invulling heeft gegeven aan deze wijziging in de regelgeving.

(Risico's ten aanzien van) Verbonden partijen

De risico's inzake grondexploitaties die de gemeente Brummen samen met andere partijen uitvoert (verbonden partijen) zijn adequaat toegelicht in het MPG van februari 2014. Daarnaast is in de jaarrekening 2013 een uitgebreide toelichting over de verbonden partijen opgenomen in de "Paragraaf Verbonden partijen", maar ook bij toelichtingen op de grondexploitaties zijn de risico's benoemd met betrekking tot de situatie.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

School De Lans

Het schoolgebouw waarin het bijzonder onderwijs De Lans is gevestigd is uw eigendom. Door het in het verleden niet hebben gevestigd van opstalrecht is er als gevolg van een faillissement van de eigenaar van de grond een risico op natrekking en daarmee met betrekking tot de boekwaarde van de school. Bij een vergelijkbare casus heeft de rechter inmiddels in het voordeel van de gemeente beslist, maar het besluit van de curator wordt vooralsnog afgewacht. Zolang deze uitkomsten niet duidelijk zijn kunnen wij ons verenigen met het handhaven van de huidige boekwaarde.

Verbonden partijen

Als gemeente bent u verbonden met een aantal partijen die gedeeltelijk een maatschappelijk of bestuurlijk belang uitoefenen namens uw gemeente. Wij noemen hiertoe bijvoorbeeld de uitbesteding van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) bij Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen Delta. Een belangrijk kenmerk bij deze partij is dat de financiële stroom die met deze activiteiten is gemoeid, wel in de begroting en jaarrekening van uw gemeente is opgenomen. De gemeente Brummen blijft om die reden verantwoordelijk voor de rechtmatige uitvoering.

In de paragraaf Verbonden Partijen in de jaarrekening 2013 geeft u inzicht in de (financiële) belangen die u als Brummen heeft in de betreffende verbonden partijen. Wij concluderen dat de paragraaf van een toereikend niveau is, maar verder aan kwaliteit kan winnen door meer informatie met betrekking tot de toezichtstructuur, het vermogen toezicht te houden en dergelijke.

Ingeval van financiële belangen betekent het dat uw gemeente financieel risico loopt indien deze partijen geen sluitende exploitatie hebben. Wanneer het eigen vermogen van de partijen het verlies niet meer op kan vangen, zullen de deelnemende gemeenten/verbonden partijen bijdragen moeten doen. Gezien het huidige economische klimaat en de plannen uit het regeerakkoord bestaat er een zichtbare negatieve ontwikkeling in het resultaat van diverse organisaties, waarbij het de verwachting is dat deze negatieve tendens nog langere tijd aanhoudt. Wij adviseren u de consequenties van deze over- en overschrijdingen in meerjarig perspectief te evalueren en, gezien de actuele (economische) ontwikkelingen, de verbonden partijen te blijven monitoren en waar mogelijk te sturen.

Daarnaast bedrukken wij dat het van belang is om de financiële positie van contractpartners (die geen verbonden partij zijn) te blijven monitoren. Met name bij partijen waar de gemeente Brummen grote financiële risico's loopt is het van belang om goed geïnformeerd te blijven over de financiële positie. Financiële tegenvallers bij uw contractpartners kunnen zeer grote financiële gevolgen hebben voor uw gemeente.

Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

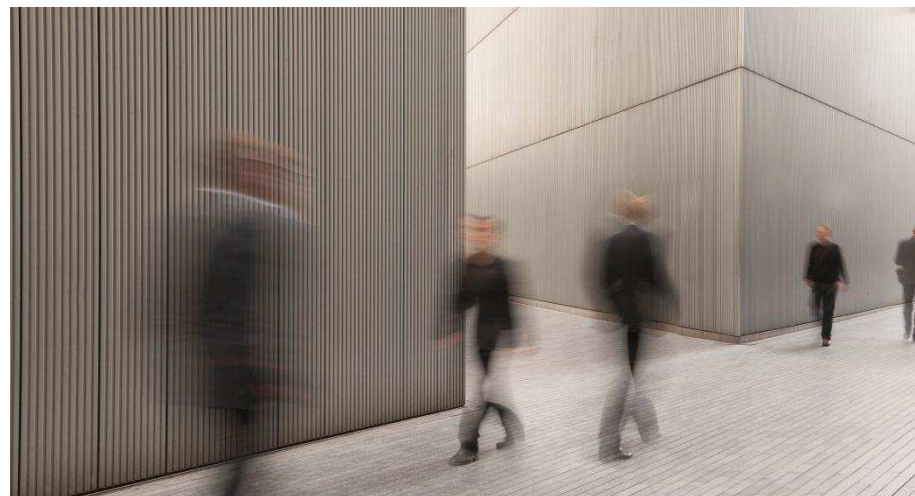
Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2013 heeft u een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens heeft u vastgesteld dat er geen functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. De bezoldiging van topfunctionarissen is opgenomen in de toelichting van de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2013*. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de navolgende specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

Onze controleaanpak hierbij hebben wij in het hoofdstuk Onafhankelijkheid en controleproces nader toegelicht. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli a.s. elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 1 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Kwaliteit beheersorganisatie

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2013 van de gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij steunen voor de volgende processen op uw interne beheersing, hetgeen betekent dat wij minder uitgebreide werkzaamheden per jaareinde behoeven te verrichten.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Positie verbijzonderde interne controle

Binnen de gemeente Brummen is intern de verbijzonderde interne controle functie belegd. Wij hebben met de betreffende medewerkers voor aanvang van zowel onze interim als balanscontrole 2013 de door de gemeente Brummen uit te voeren verbijzonderde controlewerkzaamheden besproken. Op basis van de uitkomsten van deze controles hebben wij de door ons geplande en uitgevoerde controlewerkzaamheden geëvalueerd en desgewenst indien noodzakelijk aangepast of uitgebreid.

Na afwikkeling van de controle 2013 zullen wij de controle 2013 evalueren en de controleaanpak voor 2014 bespreken. Om optimaal gebruik te kunnen blijven maken en te kunnen blijven steunen op de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden blijft een onafhankelijke positionering van de IC medewerkers vanuit onze beroepsregels een belangrijke vereiste. Dit geldt tevens voor de aanwezige deskundigheid van de medewerkers.

Kwaliteit beheersorganisatie

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

In paragraaf *Rechtmatigheid* van hoofdstuk *Ons controleproces* hebben wij de gehanteerde kaders voor onze rechtmatigheidscontrole nader toegelicht. Buiten hetgeen reeds eerder is gemeld, hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd in het kader van rechtmatigheid. In het vervolg van deze paragraaf geven wij onze bevindingen bij deze onderwerpen.

Het controleprotocol, inclusief het normenkader is door uw raad vastgesteld. Het normenkader is intern bij uw gemeente vertaald in interne controleprotocollen, waarna voor de geïdentificeerde risico's de getroffen beheersingsmaatregelen in kaart zijn gebracht. De werking van deze maatregelen is met voldoende diepgang getoetst en de uitkomsten hiervan zijn voor de processen met een duidelijke audittrail vastgelegd.

Zoals reeds aangegeven in de managementletter kan de beheersing voor een aantal processen nog in bepaalde mate verbeterd worden. Wij constateren dat de gemeente Brummen hiermee aan de slag is en deze verbeteringen veelal de komende jaren wil gaan realiseren.

Ondanks deze aanbeveling zijn wij van mening dat de gemeente Brummen voor het boekjaar 2013 een deugdelijk rechtmatigheidsonderzoek heeft uitgevoerd.

De begrotingsoverschrijdingen zijn wel goed toegelicht

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. In hoofdstuk *Ons controleproces* van deze rapportage lichten wij de controleaanpak en de verantwoordelijkheden van college, raad en accountant nader toe.

In de volgende tabel hebben wij per programma een samenvatting gegeven van de overschrijdingen van de lasten op de begroting.

Onderdeel programmarekening	Gewijzigde begroting	Rekening 2013	overschrijding
	€	€	€
Bestuur en veiligheid	4.914	6.220	1.306
Ruimtelijke ontwikkeling	4.052	4.168	116
Werk en Inkomen	7.327	7.948	621
Financiering	1.885	5.410	3.525

Deze overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten zijn door het college in de toelichting op de programmarekening toereikend toegelicht.

De overschrijding op het programma Bestuur en veiligheid is met name het gevolg van de desinvestering en verkoop van de brandweer activa en het gevolg van baten en lasten inzake het regionale project 'sociale kracht'.

De overschrijding op het programma ruimtelijke ontwikkeling is met name veroorzaakt door de grondexploitatie waartegenover de activering van de lasten staat en per saldo neutraal verloopt.

De overschrijding op het programma werk en inkomen is o.a. veroorzaakt door een overschrijding als gevolg van participatiebeleid en het minimebeleid. Deze overschrijding past binnen het bestaande beleid en is derhalve niet als onrechtmatig aan te merken.

De overschrijding op het programma financiering heeft meerdere oorzaken, maar tegenover een belangrijk deel staan er baten en/ of doorbelastingen op kostenplaatsen tegenover.

Het college stelt uw gemeenteraad voor genoemde overschrijdingen te autoriseren in het kader van de vaststelling van de jaarrekening 2013.

Kwaliteit beheersorganisatie

Misbruik en oneigenlijk gebruik

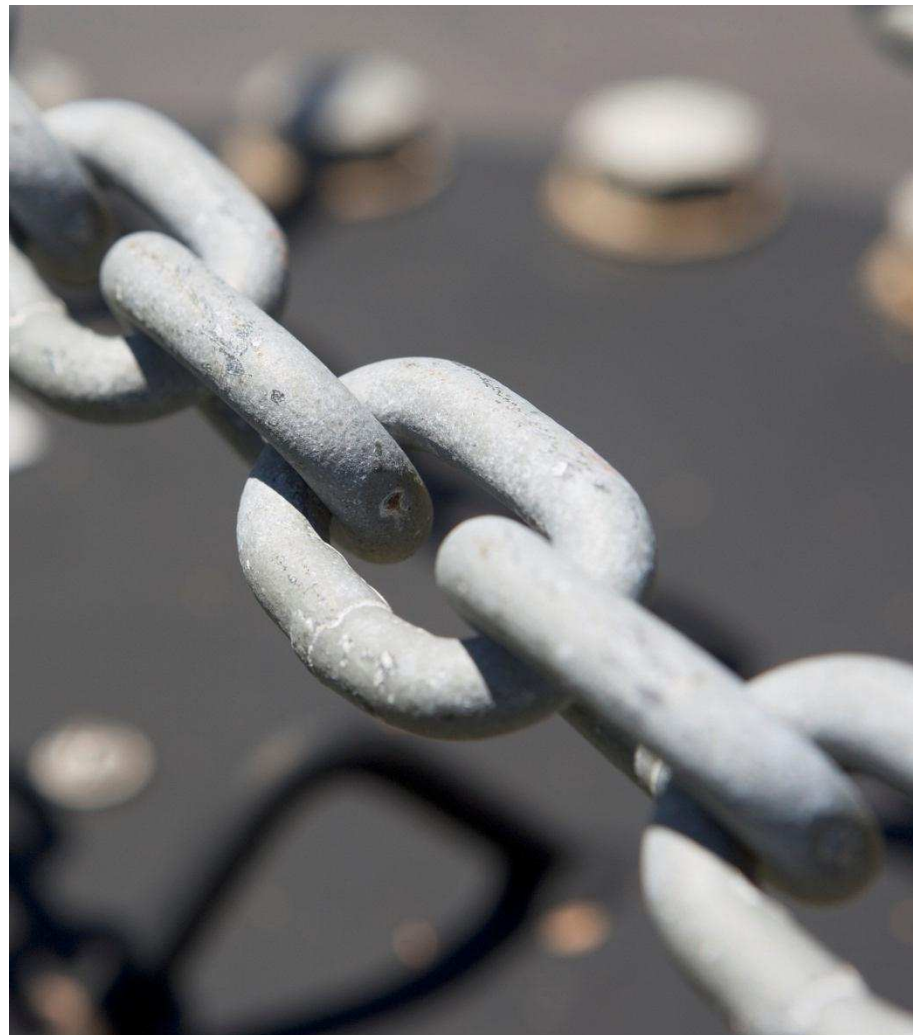
In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf *Weerstandsvermogen* van het jaarverslag.

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de gemeente betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen (naast het reeds benoemde risico met betrekking tot de grondexploitatie) die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

Onafhankelijkheid en controleproces

Onafhankelijkheid

Onafhankelijkheid en controleproces

Inleiding

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Het Nederlandse parlement heeft in dit kader met ingang van 2013 een wettelijke regeling ingevoerd inzake een strikte scheiding van controle en advies, alsmede vanaf 2016 verplichte kantoorrotaties bij OOB's (Organisaties van Openbaar Belang). Hiermee loopt Nederland vooruit op Europese regelgeving, waarover in december 2013 een akkoord is bereikt dat minder ver gaat dan de Nederlandse wet. Kern van het Europees Barnierakkoord is een verbod op bepaalde non-auditdiensten, een limiet op de levering van toegestane non-auditdiensten tot 70% van de audit fee en kantoorrotatie eens in de tien jaar welke periode na een nieuwe tender met tien jaar verlengd kan worden. Ook de *Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants* (NBA) heeft de onafhankelijkheidsregels voor zijn leden verder aangescherpt. Met de nieuwe *Verordening inzake Onafhankelijkheid* (ViO) zijn de regels vanaf 2014 strikter dan de *Code of Ethics* en wordt een kader gecreëerd dat verder gaat dan internationaal gebruikelijk is. Zo geeft de NBA een meer expliciete uitleg aan bedreigingen van de onafhankelijkheid die voortvloeien uit de perceptie van het publiek.

Belangrijkste wijzigingen in de ViO

De belangrijkste wijzigingen in de ViO hebben betrekking op:

- ▶ een nadere toetsing van geschenken en uitingen van gastvrijheid vanaf een grens van € 100. Dit geldt zowel voor ontvangen als verstrekte geschenken en uitingen van gastvrijheid;
- ▶ een verbod van sponsoring van een assurancecliënt ter verkrijging van naamsbekendheid;
- ▶ het afschaffen van het onderscheid tussen een opdracht tot controle van de jaarrekening en andere assurancediensten (bijvoorbeeld controle van een MVO-verslag). De oude regels kenden nog een lichter regime voor andere assurancediensten;
- ▶ de introductie van het begrip gelieerde derde dat de reikwijdte van het verbod op het leveren van adviesdiensten aan andere entiteiten binnen de groep bij OOB's inperkt. Relaties met zustervenootschappen worden buiten beschouwing gelaten. Daarnaast vallen moedervenootschap(en) wel onder het begrip gelieerde derde, ongeacht het materiële belang.

De strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorrotatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016.

Onafhankelijkheid en controleproces

Wat is de reikwijdte van onze opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2013 van de gemeente Brummen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de

gemeente. In hoofdstuk *Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle* hebben wij u inzicht gegeven in de significante risico's, onze controleaanpak en bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Het normenkader en de goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming/kennisgeving gebracht van de raad.

Op grond van de jaarrekening 2013 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 452.000 (1%) en voor onzekerheden € 1.356.000 (3%). Onze controletolerantie bedraagt 50% van deze goedkeuringstolerantie. Als de controletolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Ons controleproces

Onafhankelijkheid en controleproces

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

De rapporteringstolerantie, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 100.000.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1 < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3 < 10%	≥ 10%	-

Belangrijke aandachtsgebieden in de controle

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het college en de gemeenteraad over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen is een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2013 onderkend.

Aan de volgende punten werd extra aandacht besteed bij het nader uitwerken van onze controleaanpak:

- ▶ financiële positie en kwaliteit resultaat;
- ▶ schattingen en toelichtingen in de jaarrekening;
- ▶ waardering grondexploitaties;
- ▶ rechtmatigheid;
- ▶ Wet normering publieke topinkomens;
- ▶ verbonden partijen;

Begrotingsbeheer

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Het is de verantwoordelijkheid van de raad om hier dan tijdig een besluit over te nemen.

Ons controleproces

Onafhankelijkheid en controleproces

Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:

- ▶ vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan de raad;
- ▶ vaststellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moet worden in het accountantsoordeel of niet. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2013 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en de controleverordening/het controleprotocol 2013 van de gemeente Brummen. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- ▶ het rechtmatigheidsbeheer;
- ▶ de naleving van het voorwaarden criterium;
- ▶ de begrotingsrechtmatigheid;
- ▶ het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- ▶ de niet-financiële beheershandelingen.

Verplichtingen inzake Single information en Single audit (SiSa)

Uw gemeente is op grond van wettelijk voorschrift verplicht de verantwoordingsinformatie voor de met name benoemde specifieke uitkeringen hieromtrent op te nemen in een bijlage bij de jaarrekening op basis van een door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voorgeschreven model. Bij de controle van deze bijlage betrekken wij de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties hiervoor gegeven aanwijzingen (Circulaire Single information Single audit 2013, waarin onder andere opgenomen de Nota verwachtingen accountantscontrole 2013).

De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- ▶ € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- ▶ 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- ▶ € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

In bijlage 1 van dit verslag rapporteren wij hierover.

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderinggrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Ons controleproces

Onafhankelijkheid en controleproces

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (*Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten*). Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden. Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het college, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het college. Het is van belang dat het college, onder toezicht van de gemeenteraad, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Naleving wet- en regelgeving

Wij informeren het audit committee over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben.]

Bijlagen

Bijlage 1

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2013	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	n.v.t.	-	n.v.t.
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2013 (OAB)	n.v.t.	-	n.v.t.
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer	n.v.t.	-	n.v.t.
G1	Wet sociale werkvoorziening gemeente	n.v.t.	-	n.v.t.
G1A	Wet sociale werkvoorziening totaal 2012	n.v.t.	-	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB gemeente 2013	n.v.t.	-	n.v.t.
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	n.v.t.	-	n.v.t.
G5	Wet participatiebudget (WPB) gemeente 2013	n.v.t.	-	n.v.t.